

ACADEMIA ROMÂNĂ

INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE "COSTIN C. KIRIȚESCU"

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII

Casa Academiei Române, Calea 13 Septembrie nr. 13, et. 2, Sector 5, cod 050711, București

Tel.: (+4021) – 318.24.61

Fax: (+4021) – 318. 24 62

Web: [Http://www.iccv.ro](http://www.iccv.ro)

e-mail: secretariat.iccv@gmail.com

ȘCOALA PROFESIONALĂ EUROBUSINESS - ORADEA-

STUDIU DE CAZ

REALIZAT CU SPRIJINUL OMV PETROM

Autori: Gabriel Stănilă
Adriana Neguț

București
Septembrie 2016

Descrierea Școlii Profesionale Eurobusiness – Oradea	3
Colegiul Tehnic Traian Vuia - Oradea.....	4
Colegiul Tehnic Andrei Șaguna - Oradea.....	5
Colegiul Tehnic Constantin Brâncuși - Oradea.....	6
Cifra de școlarizare pentru specializările oferite de Școala Profesională Eurobusiness.....	7
Schimbări în specializările oferite	8
Cadrele didactice	8
Percepții ale elevilor asupra liceului	9
Calitate în învățământul profesional și tehnic	10
Standarde de calitate.....	11
Mecanisme de anticipare a competențelor solicitate de piața muncii și definirea profilurilor profesionale/calificărilor.....	12
Servicii de orientare și consiliere pentru elevi.....	13
Infrastructura școlară.....	13
Conținutul programelor de studii	14
Programa de studiu	14
Materiale didactice.....	15
Calitatea certificării oferite de instituția de învățământ	15
Inovație în învățământul profesional și tehnic.....	16
Implementare proiecte/programe	16
Învățământ dual.....	16
Competențele elevilor.....	17
Relația cu angajatorii.....	18
Contractele de practică.....	18
Tutorii de practică.....	18
Incluziunea absolvenților pe piața muncii	19
Responsabilitățile actorilor în formarea elevilor din învățământul profesional și tehnic.....	20
Perspective asupra învățământului profesional și tehnic	21
Principalele probleme ale învățământului profesional și tehnic din România	21
Soluții pentru îmbunătățirea sistemului de învățământ profesional și tehnic	21
Concluzii	23
Puncte tari.....	23
Puncte slabe.....	25
Elemente de succes	25
Elemente transferabile	26

Școala Profesională Eurobusiness Oradea (SPE) a fost înființată în 2013, la inițiativa Agenției de Dezvoltare Locală Oradea ca urmare a solicitărilor mediului de afaceri. Propunerea înființării SPE a avut la bază analiza solicitărilor companiilor care își desfășoară activitatea în Euro Business Park Oradea, solicitări care vizau, în peste 90% din cazuri, nevoia de forță de muncă specializată, calificată cu precădere în domeniul industriei electronice și al industriei electrice. Solicitarea nu este una întâmplătoare, județul Bihor remarcându-se prin rata șomajului de 3.7% (INS-2014), față de media națională de 5.7%. În 2013, pe fondul modificărilor legislative (OUG 117/2013), Agenția de Dezvoltare Locală Oradea (ADLO) a demarat înființarea SPE Oradea, printr-un protocol semnat între administrația publică locală, inspectoratul școlar județean și reprezentanții mediului de afaceri.

„Au sesizat companiile această nevoie de muncitori calificați. În 2013 a apărut modificarea legislativă privind înființarea școlilor profesionale, și atunci inițiativa pornit de la noi. Există modelul de succes de la Brașov, al școlii profesionale Kronstadt, numai că acolo inițiativa a pornit de la mediul de afaceri către sistemul public. La noi a fost invers” (reprezentant Agenția de Dezvoltare Locală Oradea).

Trebuie remarcat că, spre deosebire de alte inițiative de acest gen, inițiativa de înființare a școlii profesionale a fost a administrației publice, care a demonstrat deschidere către problemele mediului de afaceri din zonă. Conform protocolului de parteneriat semnat între primărie-prin Agenția de Dezvoltare Locală- reprezentanții companiilor (departamentele de resurse umane) și instituțiile de învățământ, săptămânal au loc întâlniri în cadrul comitetului director al Școlii profesionale Eurobusiness. Deciziile legate de activitatea SPE sunt luate în urma consultărilor și, cel mai important, sunt respectate de toți partenerii, chiar dacă acestea presupun implicare financiară, modificări de program sau resurse umane suplimentare din partea companiilor.

Ca formă de organizare, Școala Profesională Eurobusiness este o instituție de învățământ profesional, având personalitate juridică proprie. Conducerea acestei instituții este asigurată de un Consiliu de administrație în care sunt reprezentate instituțiile de învățământ, companiile partenere și administrația publică locală prin ADLO.

Protocolul de parteneriat care stă la baza Școlii Profesionale Eurobusiness nu afectează activitatea instituțiilor de învățământ și nu le reduce autonomia. Noutatea în acest demers este legată de forma de funcționare a SPE, în sensul că instituțiile de învățământ partenere pun la dispoziție baza materială (ateliere, săli de curs) și resursa umană (cadre didactice, ingineri, maiștri) pentru clasele școlare finanțate de școala profesională. SPE utilizează baza materială și resursa umană a instituțiilor de învățământ partenere, însă propune și finanțează cifra de școlarizare, numărul de clase și specializările în urma consultărilor care au loc atât în cadrul consiliului de administrație al SPE, cât și cu mediul de afaceri din zonă.

În 2013, Școala Profesională Eurobusiness Oradea cuprindea în structura de parteneriat 4 instituții de învățământ, și anume Colegiul Tehnic Andrei Șaguna, Colegiul Tehnic Traian Vuia, Colegiul Tehnic Constantin Brâncuși și Colegiul Tehnic Transilvania. Începând cu anul școlar 2016-2017, vor apărea schimbări de natură instituțională în cadrul Școlii profesionale Eurobusiness, în sensul fuziunii dintre Colegiul Tehnic Traian Vuia și Colegiul Tehnic Andrei Șaguna, dublată de retragerea din parteneriat a Colegiului Tehnic Transilvania.

Aceste modificări au la bază decizia Comitetului Local pentru Dezvoltarea Parteneriatului Social care vizează învățământul profesional și tehnic, și anume comasarea specializărilor. Această comasare

impune realizarea, prin intermediul cifrei de școlarizare, a specializărilor dintr-un trunchi comun, astfel încât în cadrul colegiilor tehnice și a școlilor profesionale să existe doar profilurile tehnice, iar clasele de turism și de servicii să fie alocate unor colegii tehnice cu profil industrie alimentară, servicii și turism. În cadrul acestor colegii tehnice de industrie alimentară, servicii și turism vor fi alocate și clasele de contabilitate și gestiune, sau clasele de lucrători comerciali.

Fuzionarea celor două instituții de învățământ a fost realizată la propunerea administrației publice locale, având la bază considerente de logistică, resurse umane și arie de selecție. Considerentele de logistică sunt axate pe faptul că cele două colegii tehnice se aflau în competiție directă pentru realizarea cifrei de școlarizare, oferind specializări aproximativ identice, cu excepția clasei de design vestimentar (Colegiul Tehnic Andrei Șaguna) și a claselor de mecanici auto cu atestat de șoferi profesioniști (Colegiul Tehnic Traian Vuia). Cele două instituții de învățământ se află la o distanță de aproximativ 3 kilometri una de cealaltă, însă atelierele școlă se află situate unele lângă celelalte, în campusul Colegiului Tehnic Traian Vuia, și atunci alternativa fuziunii nu ar fi creat dificultăți deosebite din acest punct de vedere. Mediul de afaceri a susținut acest demers al fuziunii, deoarece pentru aceleași specializări cerute de companii se negocia cu o singură instituția, se realizau planurile de practică o singură dată, deci era eliminată fragmentarea claselor în timpul practicii la companie. Abordarea administrației publice locale din Oradea este axată pe 2 piloni principali, și anume eficiență și calitate. În acest caz, eficiența a constat în fuziunea celor două colegii tehnice și transformarea Colegiului Tehnic Traian Vuia în cel mai mare (și singurul) colegiu tehnic cu profil industrial din Oradea, și, pe cale de consecință, principalul furnizor de forță de muncă pregătită pentru companiile din cadrul SPE, dar și pentru mediul de afaceri local. Calitatea educației pornește de la rezultatele anterioare obținute de elevii SPE, de rata lor de promovare și angajabilitate, de competențele dobândite în timpul școlii și de capacitatea parteneriatului SPO de a susține financiar acest demers. Din punct de vedere tehnic, fuziunea aduce o uniformizare a actului didactic, în sensul că pregătirea elevului va fi asigurată la standardele Colegiului Tehnic Traian Vuia.

COLEGIUL TEHNIC TRAIAN VUIA - ORADEA

Colegiul Tehnic Traian Vuia a fost înființat la 1 septembrie 1966 sub denumirea de „Liceul industrial pentru construcții de mașini”, având două clase la cursul de zi și două la cursul seral, cu specializările: „tehnologia construcțiilor de mașini” și „mașini și aparate electrice”, reprezentând primul liceu industrial înființat în județul Bihor.

Având o evoluție dinamică, școala și-a mărit în timp atât numărul de clase, cât și specializările, schimbându-și de câteva ori și denumirea. Astfel, pe lângă specializările Tehnologia construcțiilor de mașini și Mașini și aparate electrice, au apărut specializări ca: sculer matrițer, mecanic auto, forjor tratamentist, mecanic mașini și utilaje, prelucrător cu tehnici de precizie, electrician întreținere și reparații în construcții de mașini.

În acești ani, denumirea școlii s-a schimbat astfel:

- din 1976 se schimbă denumirea în „Liceul de mecanică nr. 1”;
- din 1977 devine „Liceul industrial nr. 1”;
- din 1979 își schimbă denumirea în „Grup școlar industrial pentru construcții de mașini”;
- din 1993 se transformă în Grup Școlar „Traian Vuia”;
- din 2001 a devenit Colegiul Tehnic „Traian Vuia”, denumire pe care o deține și în prezent.

- În 1990 s-au schimbat o parte din specializări și s-a înființat Școala postliceală și din 1991 s-a înființat și Școala de șoferi.

În prezent, în cadrul Colegiului Tehnic „Traian Vuia” funcționează 72 clase cu aproximativ 2100 elevi. Colegiul cuprinde atât liceu – curs de zi și frecvență redusă, cât și școală profesională și școală postliceală.

COLEGIUL TEHNIC ANDREI ȘAGUNA - ORADEA

Actualul Colegiu Tehnic “Andrei Șaguna” din Oradea, este urmașul fostei *Școli de arte și meserii*, care a funcționat după al doilea război mondial. Bazele *Școlii de artă și meserii* din Oradea sunt puse încă de la sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea, când în Oradea, un mare centru comercial și industrial, se simțea tot mai mult nevoia înființării unei școli pentru educarea și pregătirea meseriașilor. Acest tip de școală a reușit să atragă un număr mare de copii din categorii defavorizate din mediul rural (fiii țăranilor), dar și urban.

La începutul secolului al XX-lea, în urma unei cereri adresate de Școala de arte și Meserii și mai ales în urma unui angajament luat de primăria orașului Oradea, s-a propus zidirea pentru școala de meserii a unui edificiu măreț, în care să fie cuprinse ateliere, săli de cursuri, internat și centre de pregătire practică susținute de micii industriași, însă acest angajament nu s-a putut realiza din cauza războiului, iar greutățile economice de după război au împiedicat realizarea construcției clădirii atât de necesară.

După primul război mondial, mai exact în 1921, școala de ucenici industriali și comerciali de stat a avut sediul în localul *școlii civile* de pe str. Episcopul Radu nr.7, circumscripția Olosig pe care Primăria orașului Oradea o va cumpăra separat pentru această școală. Principalele repere din istoria instituției de învățământ:

- 1 aprilie 1922 – 30 iunie 1931 școala este preluată și finanțată de Ministerul Instrucției Publice, iar de la 1 iulie 1931 trece în administrarea Ministerului Muncii.
- 1937 cursurile Școlii profesionale sunt transformate în **Cursuri Profesionale pentru Ucenici Industriali și Comerciali** sub ocrotirea Ministerului Muncii–Direcția Învățământ Muncitoresc, cu profilurile de lemnărie și metalurgic
- 1922 –1940 școala funcționa cu numele de **Școală profesională de ucenici**, având un local propriu și baza materială asigurată,
- 1944 **Școala Profesională de Ucenici Industriali nr.1**, cu predare în limba română și maghiară, cu clase mixte de băieți și fete, fiind comasată în 1951 cu **Școala metalurgică Înfrățirea**.
- 1955 odată cu desființarea altor școli, elevii sunt dirijați spre **Școala Profesională**, ce aparținea de Direcția Generală a Rezervelor de Muncă nou înființată.
- 1959 prin comasarea **Școlii Medii Tehnice de Construcții Civile și Industriale nr.1** cu **Școala Profesională Metalurgică**, cu **Școala Profesională Construcții nr. 2** de pe str. Berzelor, și cu **Școala de șoferi categoria A** de pe str. Karl Marx, se va forma **Centrul Școlar Profesional Oradea** cu sediul în Parcul Lenin nr. 8. Acesta își mută întreaga pregătire teoretică în clădirea de pe strada Kirov, actuala strada Andrei Șaguna nr. 1, iar în clădirea din Parcul Lenin rămân internatul cu dormitoarele elevilor, atelierele de practică pentru meserii din industria constructoare de mașini- unelte și croitorie, birourile administrative și cantina, iar pe str. Muntele Găina atelierele de tâmplărie cu clase de tâmplari, parchetari, dulgheri, etc.

- 1969- școala primește denumirea de **Grup Școlar Oradea**. Adoptarea legislație sovietice pentru educație determină generalizarea învățământului de 10 ani, când în unitatea școlară vor funcționa clase de liceu treapta I și clase de învățământ profesional în majoritate. După 1970 au luat ființă în Oradea mai multe școli profesionale și licee industriale, susținute de întreprinderi, cum este cazul și Grupului Școlar Industrial, azi Grup Școlar “Andrei Șaguna.
- 1 septembrie 1993 **Grup Școlar “Andrei Șaguna”**. Dispar meserii tradiționale din profilul școlii: sculeri matrițeri, lăcătuși mecanici, așchietori, forjeri, și apar altele noi, care răspund mai bine cerințelor pieței muncii: mecanici auto, tinichigii auto, tâmplari, croitori, ajutori vânzători, ajutori ospătari, măcelari, frizeri, tapițeri, etc.

Din 2003 școala intră într-un proces de modernizare lucrând după programul Phare-Vet. Astfel s-au amenajat două cabinete de informatică de ultimă generație, dotate cu rețele de calculatoare conectate la Internet, s-a amenajat o cantină în curtea atelierelor de pe str. C. Brâncoveanu și un chioșc de uz școlar pentru practica elevilor. Școala este autorizată ca școală de șoferi pentru obținerea categoriilor B, C, F, având în dotare 2 autoturisme Dacia 1310, și un tractor pentru desfășurarea orelor de conducere auto.

De la 1 septembrie 2003, sediul Grupului Școlar “Andrei Șaguna” este revendicat de către Eparhia Reformată de Piatra Craiului, fapt pentru care au fost obligați să părăsească locația din str. Andrei Șaguna, primind în schimb una dintre clădirile ce a aparținut Școlii Generale nr. 10, din str. B-dul Decebal nr. 60.

Cifra de școlarizare pentru anul școlar 2015-2016 este următoarea:

- Liceu, curs zi: 2 clase (industrie textilă și pielărie, estetica și îngrijirea corpului omenesc)
- Liceu, curs seral: 1 clasă (tehnician în industria textilă)
- Școala profesională: 6 clase, din care cu predare în limba română- 4 (meccanic auto, sculer matrițer, bucătar, confecționar produse textile) și 2 clase cu predare în limba maghiară (meccanic auto, electrician exploatare joasă tensiune)

COLEGIUL TEHNIC CONSTANTIN BRÂNCUȘI - ORADEA

Grupul Școlar “Constantin Brâncuși” – Oradea a luat ființă la 1 septembrie 1996, ca urmare a Legii nr. 2/1976 și a HCM nr. 1378/1966 privind înființarea liceelor de specialitate, prima denumire a instituției fiind Liceul industrial de construcții civile. În prezent, instituția de învățământ își desfășoară activitatea în imobilul de pe str. Menumorut, împreună cu Școala Tehnică de Construcții (care s-a înființat în anul 1962).

În primii ani a funcționat cu două clase de liceu, mixte, băieți și fete cu o durată a ciclului de școlarizare de cinci ani. Absolvenții acestor școli primeau diplomă de bacalaureat, ceea ce înseamnă că în cadrul actului educațional materiile de cultură generală au avut aceeași pondere ca și cele de cultură tehnică. Înainte de 1989 nu a existat o diferențiere a curriculei între liceele cu profil teoretic și cele cu profil industrial, iar în acest sens se impune precizarea că toți elevii studiau materiile considerate “de cultură generală” (limba română, biologie, matematică, limba străină, geografie) după aceleași manuale. Având în vedere situația de mai sus, resursa umană existentă în cadrul Liceului Industrial Constantin Brâncuși, devenit ulterior Colegiu Tehnic, a fost și este pregătită la standarde ridicate pentru predarea materiilor de cultură generală și de specialitate, în vederea organizării programului de practică atât în școală, cât și în întreprinderi și puncte de lucru. În anul școlar 2016-2017 școala este încadrată cu 115

cadre didactice, din care 69 profesori, 20 ingineri, 26 maiștri instructori, toți calificați, cu grade didactice și cu o bogată experiență la catedră.

În acest moment școala dispune de 37 săli de clasă, 7 laboratoare (3 fizică, 2 chimie, 1 biologie, 1 electrotehnică), 3 cabinete de informatică, 2 de matematică, 3 de română, 1 de științe sociale, 2 de istorie, 1 de geografie, 3 de limbi moderne, la care se adaugă cabinetele de specialitate -9 în care se desfășoară evaluările elevilor și prezentările echipamentelor sau aparatelor cu care se lucrează, în format audio video, biblioteca cu 15000 volume, sălile specializate, sala de festivități, secretariat, birouri, 3 ateliere școală, 2 săli de sport.

Școala este finanțată de la bugetul local în proporție de 70%. În afara acestor fonduri școala realizează fonduri proprii executând prestări de servicii în colaborare cu firme de specialitate din municipiul Oradea și din stațiunile balneare învecinate Băile Felix și Băile 1 Mai, renumite pentru apele lor termale și bazele de tratament. Cele mai multe prestații se realizează în domeniul construcțiilor, a instalațiilor de termoficare, sanitare și electrice.

Reparațiile curente din cadrul școlii – zugrăveli, vopsitorii, reparații la instalațiile sanitare și de încălzire sunt realizate cu forțe proprii, elevi, maiștri instructori, în cadrul practicii de specialitate.

Liceul a funcționat în primii doi ani cu câte două clase: de construcții și instalații, treptat numărul lor a crescut la 4-6 clase și s-au adăugat alte specializări : materiale de construcții, drumuri și poduri, exploatare, întrețineri și reparații auto, arhitectură și sistematizare, electromecanici pentru utilaje în construcții, mecanic mașini și utilaje în construcții.

CIFRA DE ȘCOLARIZARE PENTRU SPECIALIZĂRILE OFERITE DE ȘCOALA PROFESIONALĂ EUROBUSINESS

Cifra de școlarizare propusă pentru specializările oferite în anul școlar 2016-2017 de către Școala Profesională Eurobusiness Oradea este următoarea:

- Operator la mașini cu comandă numerică (28 locuri)
- Lăcătuș construcții metalice și utilaj tehnologic (14 locuri)
- Sculer-matrițer (14 locuri)
- Electrician exploatare joasă tensiune (14 locuri)
- Electronist aparate și echipamente (14 locuri)
- Electromecanic utilaje și instalații industrial (28 locuri)

În conformitatea cu Legea educației naționale, finanțarea este defalcată după cum urmează:

- Salariile cadrelor didactice: bugetul de stat
- Cheltuieli cu utilitățile și întreținerea imobilelor: bugetul local
- Cheltuieli legate de îmbunătățirea bazei materiale (echipamente, consumabile): compania privată parteneră. În cazul Școlii profesionale Eurobusiness toate companiile partenere contribuie la dezvoltarea bazei materiale a instituției de învățământ, asigurând, în funcție de numărul claselor susținute, consumabilele și echipamentele necesare.

Bursa acordată elevilor este în valoare de 200 de lei, oferită elevului de Ministerul Educației. Bursa oferită de companie reprezintă un supliment echivalent cu o bursă acordată de Ministerul Educației, însă elevul o primește pe baza unui contract semnat între părinți și angajator, în care sunt precizate o

serie de condiționalități sau obligații ale elevului, dintre care enumerăm: prezența minimă 75% la orele de curs și 90 % la orele de practică, implicarea în activitățile desfășurate la practică, comportamentul în interiorul școlii și al companiei în care se realizează practică. Comportamentul elevului în interiorul școlii se referă la: evoluția numărului de absențe, întâzieri la orele de curs sau la orele de activitate practică, neimplicarea în activitățile practice, deteriorarea spațiilor de cazare și/sau masă., fiecare dintre aceste abateri conducând la sancțiunea diminuării sau suspendării bursei, dublată de sancțiunea complementară a trimiterii la ședințe cu psihologul sau consilierul școlar în vederea identificării și soluționării problemelor care determină un astfel de comportament.

SCHIMBĂRI ÎN SPECIALIZĂRILE OFERITE

Școala profesională Eurobusiness Oradea are la bază un parteneriat între mediul de afaceri și instituțiile publice, prin care mediul de afaceri solicită un număr de locuri pentru elevi, pe baza nevoilor identificate de fiecare companie, iar inspectoratul școlar județean aprobă acel număr de locuri și, implicit, numărul de clase pentru fiecare specializare.

Finanțarea în sistemul de învățământ românesc este realizată pe principiul "per capita", în sensul că fiecare instituție de învățământ primește fonduri în funcție de numărul de elevi, și orientarea școlii este către realizarea cifrei de școlarizare. Această strategie a școlii de a pregăti un număr de elevi, o cifră de școlarizare, nu poate fi apreciată ca un succes în condițiile în care conexiunea cu piața muncii nu este realizată. Prin conexiunea cu piața muncii se înțelege atât relația cu agentul economic în cadrul căruia se va efectua stagiul de practică al elevilor, cât și la implicarea agentului economic în activitatea didactică și în activitatea instituției de învățământ.

În cazul Școlii profesionale Eurobusiness un factor de succes este reprezentat de parteneriatul cu companiile, deoarece sunt facilitate atât implicarea agenților economici în ceea ce privește stabilirea cifrelor de școlarizare și a specializărilor, asigurarea dotărilor necesare pentru desfășurarea în bune condiții a procesului de învățământ, cât și implicarea instituțiilor publice, a părinților și a elevilor. Implicarea instituțiilor publice și a elevilor este facilitată prin prisma beneficiilor pe care acest parteneriat le oferă, și anume locul de muncă garantat la absolvirea cursurilor (și, implicit, impozite și taxe plătite de angajator și angajat la nivel local), posibilitatea alegerii unor rute alternative de învățământ pentru absolvenți sau calificarea oferită.

CADRELE DIDACTICE

Privită prin prisma parteneriatului care stă la baza Școlii profesionale Eurobusiness Oradea, organigrama nu poate fi explicată în numere absolute, ea variind în funcție de cifra de școlarizare și de specializare. Conform Legii Educației naționale, o clasă nu poate avea mai mult de 28 de elevi, de aceea toate clasele cuprinse în propunerea cifrei de școlarizare pornesc de la această premisă. Dat fiind specificul școlii profesionale, în paralel cu respectarea prevederilor Legii Educației naționale vor fi respectate Normele metodologice de aplicare a OG 129/2000 privind formarea profesională, care stabilește un număr maxim de 14 cursanți pentru o grupă de practică. În aceste condiții, un calcul simplu demonstrează că pentru o clasă există, în afara cadrelor didactice care predau materiile obligatorii, 2 tutori/profesori de practică, cadre didactice. Acestor cadre didactice li se alătură tutorii de practică desemnați de fiecare companie, aceste persoane fiind în general absolvenți de studii superioare, ingineri, care parcurg un program de tip formator/formare de formatori înainte de a lucra direct cu elevii. De asemenea, în cazul stagiilor de practică realizate de elevi pe echipamente complexe, alături de inginerul-tutore de practică se află în permanență operatorul utilajului sau echipamentului respectiv, pentru a realiza sarcinile sau introduce comenzile și a prezenta practic fluxul operațional și de producție.

În cadrul interviurilor cu reprezentanții celor 3 instituții de învățământ implicate în cadrul proiectului Școala Profesională Eurobusiness, unul din aspectele considerate ca fiind problematice este acela al asigurării resurselor umane calificate atât pentru asigurarea actului didactic, cât, mai ales, pentru asigurarea calității pregătirii practice. Principalele obstacole în realizarea acestui deziderat sunt reprezentate de:

- Cadre didactice tinere slab pregătite din punct de vedere pedagogic
- Salariile cadrelor didactice reduse comparativ cu oferta existentă în sectorul de producție. Salariile mici constituie un obstacol în calea atragerii profesioniștilor din domeniul tehnic către catedră, iar lipsa fondurilor pentru pregătirea continuă a cadrelor didactice reprezintă un alt impediment major în ceea ce privește creșterea calității actului didactic.
- Dificultăți în asigurarea finanțării pentru perfecționare continuă

„Căutăm în fiecare an cadre didactice. Fără acel modul pedagogic nu poți fi profesor. Am ajuns să păstrăm maiștrii pensionari, pentru că tinerii nu vor să vină din cauza salariilor” (reprezentant instituție de învățământ, Oradea)

„Absolvenții tineri, inginerii, nu au modulul pedagogic și nu vor să vină în sistemul de învățământ. Salarizarea și slaba calitate a absolvenților de studii superioare se reflectă în numărul mare de suplinitori” (reprezentant instituție de învățământ, Oradea)

PERCEPȚII ALE ELEVILOR ASUPRA LICEULUI

Focus grupurile realizate cu elevii de la Colegiul Tehnic Traian Vuia și Colegiul Tehnic Andrei Șaguna abordează 3 teme, și anume: alegerea instituției de învățământ, calitatea actului de învățământ și calitatea pregătirii practice. Alegerea liceului reprezintă o etapă importantă în viața proaspeților absolvenți ai studiilor gimnaziale, iar în cadrul focus grupurilor realizate cu elevii din cadrul instituțiilor de învățământ care fac parte din Școala profesională Eurobusiness au participat în proporție egală absolvenți care au fost repartizați computerizat în aceste instituții, fără a se ține cont de opțiunile lor, dar și absolvenți care au avut prima opțiune un liceu cu profil tehnic. La fiecare focus grup au participat câte 8 elevi, 4 de clasa a X-a și 4 de clasa a XI-a. Dintre cei 16 elevi participanți, 14 au provenit de la clase cu profil de industrie (mecanic auto, sculer matrițer, electrician exploatare joasă tensiune, tinichigiu) și doi elevi de la profilul servicii (design vestimentar și igiena și îngrijirea corpului omenesc).

Repartizarea elevilor participanți la focus grupuri a fost realizată pe baza rezultatelor obținute la examenul de evaluare națională susținut la finalizarea clasei a VIII-a, și a opțiunilor bifate pe foaia de înscriere la liceu, computerizat, așa cum prevede Legea Educației Naționale. Rezultatele școlare mai slabe, la care se adaugă media obținută la evaluarea națională și opțiunile alese au determinat repartizarea lor la un liceu cu profil tehnic.

„Rezultatele mele școlare nu au fost foarte bune, și așa am ajuns în acest liceu” (elev, clasa a X-a, SPE, Oradea)

„Eu am trecut pe foaia de opțiuni alte licee, dar acolo au fost medii mai mari și nu am intrat. La repartizare am ajuns aici” (elev, clasa a XI-a, SPE, Oradea)

O situație diferită se înregistrează în cazul elevilor care au avut prima opțiune o instituție de învățământ din cadrul SPE, deoarece aceștia se raportează la alte argumente, sunt orientați către o finalitate certă și anume ce vor face după finalizarea cursurilor. Elevii participanți la focus grup care au avut prima opțiune o instituție de învățământ din cadrul Școlii profesionale Eurobusiness își justifică alegerea atât

prin tradiția existentă în familie sau în grupul de prieteni, cât și prin oportunitatea reprezentată de obținerea unei calificări, de învățarea unei meserii la sfârșitul perioadei de studiu. O parte din răspunsuri demonstrează o maturitate a elevilor, o orientare către învățarea unei meserii, obținerea unei calificări și, apoi, către obținerea unui loc de muncă. Din răspunsurile lor se desprind inclusiv viitoare trasee profesionale, care, însă, se opresc în majoritatea cazurilor, la finalizarea cursurilor medii.

“Prima varianta a fost aici, pentru că și părinții mei au terminat același liceu, am și prieteni care au terminat și mi-au recomandat aici” (elev, clasa a X-a, SPE, Oradea)

“Am ales aici pentru că nu voiam să merg acolo unde mergeau toți colegii mei, am vrut altceva. Mi-am dorit o meserie, să știu să fac ceva, nu doar să merg la liceu. Iar aici am găsit specializarea pe care mi-o doream” (elevă, clasa a XI-a, SPE, Oradea)

“Cumnatul meu are un atelier auto, și mi-a plăcut meseria asta. După ce termin o să merg să lucrez acolo” (elev, clasa a X-a, SPE, Oradea)

“Am venit aici pentru meserie, ca să învăț să fac ceva. După ce termin, vreau să lucrez în domeniu. Industria se dezvoltă aici, deci vor fi oportunități” (elev, clasa a IX-a, SPE, Oradea)

Un caz aparte este constituit de elevii care s-au transferat la Școala profesională Eurobusiness venind din alte localități sau în urma unor probleme familiale. În cazul lor nu putem afirma cu certitudine că și-au dorit să urmeze cursurile instituțiilor de învățământ partenere, însă alegerea a fost realizată și din considerente legate de proximitatea față de instituția de învățământ, de calificările oferite sau de oportunitățile legate de accesul pe piața muncii după finalizarea studiilor. Un alt criteriu care a condus la decizia transferului la aceste instituții de învățământ și nu la altele din Oradea este acela legat de parteneriatul dintre SPE și companii, de care au aflat din broșuri și de pe site-urile instituțiilor de învățământ, fapt care a reprezentat un element de siguranță în decizia elevilor.

“Eu nu sunt din Oradea. Inițial am vrut să mă transfer la Viteazul, dar ei nu aveau specializarea pe care o voiam eu, așa că m-am transferat aici. Am văzut și pe site că se va face practică în companii, erau și companiile trecute acolo, și mă gândesc că e un plus pentru mine ca să învăț o meserie” (elevă, clasa a X-a, SPE, Oradea)

“Eu m-am transferat aici din Salonta. Părinții au divorțat, și a trebuit să mă mut în Oradea. Am ales această instituție pentru că e mai aproape de casă. Specializarea...cum să spun? Am ales mecanic auto pentru că mă gândesc că mașini sunt și acum și vor fi și în viitor, iar străzile ați văzut cum sunt, deci mașinile se mai și strică. Iar de oameni care să le repare va fi nevoie mereu” (elev, clasa a X-a, SPE, Oradea)

CALITATE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL ȘI TEHNIC

Calitatea în învățământul profesional și tehnic reprezintă un aspect foarte important al acestei cercetări, prin prisma rezultatelor pe care un întreg sistem le obține, prin plus valoarea pe care ar trebui să o ofere absolvenții pe piața muncii. La nivelul municipiului Oradea și al județului Bihor, situația forței de muncă este una atipică, în sensul că angajatorii nu pot acoperi numărul de posturi existente doar cu forța de muncă locală. De aceea, un rol important este jucat de instituțiile de învățământ, care au îndatorirea de a furniza absolvenți foarte bine pregătiți, capabili de a îndeplini sarcinile specifice unui loc de muncă imediat după finalizarea studiilor. În cadrul cercetării au fost intervievați atât reprezentanți ai mediului de afaceri (companii cu care Școala profesională Eurobusiness are protocol

de practică), cât și reprezentanții unităților de învățământ care fac parte din Școala profesională Eurobusiness.

STANDARDE DE CALITATE

Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar (A.R.A.C.I.P) realizează periodic (la fiecare 3 ani) evaluările privind calitatea programelor de învățământ și calitatea actului educațional oferit de instituțiile de învățământ din România. Fiecare instituție de învățământ este obligată să întocmească dosarul de evaluare și să solicite sau să accepte comisia de evaluare ori de câte ori este necesar (adică la fiecare 3 ani sau atunci când se solicită de către instituția de învățământ autorizarea sau acreditarea unui nou program de studii sau formare profesională). Toate cele 3 instituții de învățământ care fac parte din Școala profesională Eurobusiness (Colegiul Tehnic Transilvania s-a retras din parteneriat deoarece începând cu anul 2014 nu a mai existat cerere din partea elevilor pentru specializările oferite) au fost evaluate de către A.R.A.C.I.P, în urma rapoartelor de evaluare rezultând că îndeplinesc standardele de calitate atât pentru programele autorizate, cât și pentru cele care urmează a primi la începutul anului școlar 2016-2017 acreditările.

Procedura de autorizare și cea de acreditare reprezintă demersuri care nu pot fi efectuate în paralel, și de aceea pentru fiecare etapă, care durează 3 ani, este necesară întocmirea documentației și plata taxelor de către instituția de învățământ către bugetul de stat. O concluzie care se desprinde din discuțiile avute cu reprezentanții instituțiilor de învățământ este aceea că acreditarea reprezintă o procedură pur birocratică, consumatoare de resurse mari de timp și de fonduri. Pregătirea documentațiilor durează foarte mult, sunt realizate statistici legate de cursurile predate, materii, număr de ore de studiu și număr de ore de pregătire practică, de numărul cadrelor didactice implicate în actul educațional și pregătirea acestora, fără o orientare concretă asupra rezultatelor procesului educațional. Rezultatele procesului educațional se pot măsura, în opinia respondenților, prin numărul de absolvenți și evoluția lor pe piața muncii. Evoluția pe piața muncii poate fi realizată pe baza verificării după datele personale în Registrul de evidență a salariaților și în bazele de date ale ANAF, iar acest lucru poate fi posibil dacă instituțiile de învățământ primesc accesul de consultare lunară a acestor date. Fără acest demers de verificare, procedura de acreditare devine o formalitate, rezultatele fiind măsurate în numărul de diplome eliberate, nu în calitatea formării oferite. Costurile de acreditare reprezintă un alt aspect deficitar, în sensul că instituția de învățământ finanțată din bugetul de stat trebuie să plătească taxa de acreditare tot către bugetul de stat. În cazul SPE, companiile susțin demersul de autorizare și acreditare achitând aceste taxe, însă practica aceasta nu este unitară și nu poate fi folosită la nivel național deoarece multe școli profesionale sau colegii tehnice nu beneficiază de susținerea mediului de afaceri.

“Am fost evaluați de A.R.A.C.I.P și a rezultat că îndeplinim standardele de performanță. Nimeni nu ne întrebă însă cu ce bani și cu ce muncă s-a realizat” (reprezentant instituție de învățământ, Oradea)

“Pentru evaluare trebuie să pregătim foarte multe documente, dosare întregi. Cei de la A.R.A.C.I.P vin, se uită prin dosare, calculează și gata....ai îndeplinit standardele. Cele mai bune standarde sunt de fapt cifrele și numărul mare de proaspăt absolvenți care s-au angajat deja” (reprezentant instituție de învățământ, Oradea)

Asigurarea acestor standarde implică resurse materiale pe care instituția de învățământ nu le poate asigura din fonduri proprii. Soluțiile, în acest caz, sunt reprezentate de dezvoltarea capacității de scriere a proiectelor cu finanțare din fonduri europene și implicarea în astfel de proiecte la care se adaugă contribuția companiilor partenere. Scrierea și implementarea proiectelor a devenit o soluție

de a atrage finanțare după implicarea instituțiilor de învățământ în programul Phare și după experiența respectivă. La nivelul celor 3 instituții de învățământ din cadrul SPE există cadre didactice care în timp și în urma participării la diferite proiecte sau programe au dobândit capacitatea de scriere a propunerilor, iar aceste persoane constituie nucleul în jurul căruia se formează echipele de scriere a proiectelor și, ulterior, de implementare.

Pregătirea continuă a cadrelor didactice proprii este realizată prin colaborări și participări la cursurile organizate de Casa Corpului Didactic din Oradea și de Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic (DPPD) din cadrul Universității din Oradea. Cadrele didactice își realizează CD-urile obligatorii (credite didactice) mai ales prin cursurile și programele gratuite, însă există și cursuri de specializare contra cost care sunt alese prin prisma numărului mare de CD-uri oferite. Finanțarea acordată de Ministerul Educației pe formula "per capita" (per elev) conduce la situații în care cadrele didactice nu pot participa la cursuri de perfecționare specializate din lipsa fondurilor (ex: cursuri de mecatronică). Companiile partenere ale Școlii profesionale Eurobusiness Oradea organizează, din fonduri proprii, cursuri de pregătire și perfecționare pentru cadrele didactice din cadrul SPE, cu orientare către noile tehnologii și utilizarea echipamentelor de ultimă generație. Aceste cursuri nu asigură credite didactice, însă furnizează cunoștințe care cresc calitatea actului didactic și, implicit, conduc la o mai bună pregătire a elevilor. Creditele didactice sunt importante pentru profesorii deoarece, alături de vechimea în învățământ, constituie indicatorii pentru promovarea în gradul didactic și, implicit, la un salariu mai mare.

MECANISME DE ANTICIPARE A COMPETENȚELOR SOLICITATE DE PIAȚA MUNCII ȘI DEFINIREA PROFILURILOR PROFESIONALE/CALIFICĂRILOR

Principalul mecanism de anticipare a competențelor solicitate de piața muncii este reprezentat de implicarea mediului de afaceri în activitatea instituției de învățământ. Implicarea mediului de afaceri se realizează prin parteneriate de practică, oferirea de burse elevilor cu rezultate bune, comunicarea permanentă cu instituția de învățământ, transmiterea de situații punctuale asupra activității elevilor care desfășoară stagii de practică în companie (competențe existente, competențe slab dezvoltate, abilități ale elevilor, atitudini și comportament). Companiile mari au dezvoltate politici de resurse umane care pun accentul pe competențe, abilități și atitudini, de aceea comunicarea cu instituția de învățământ este foarte importantă.

Curriculumul în dezvoltare locală (CDL) este o componentă a Curriculumului Național, care cuprinde orele alocate pentru dezvoltarea ofertei curriculare specifice fiecărei unități de învățământ, ofertă realizată în parteneriat cu agenții economici. Se asigură cadrul pentru realizarea unei instruirii care să permită, în contextul oferit de agenții economici locali, formarea tuturor competențelor tehnice descrise în Standardele de Pregătire Profesională. În orele de CDL alocate prin planurile – cadru de învățământ, se recomandă a se desfășura activități practice/laborator pentru a se realiza situațiile de învățare identificate împreună cu agentul economic partener al unității de învățământ. Se oferă un cadru curricular flexibil care permite adaptarea la nevoile de formare identificate pe baza analizelor pieței muncii, precum și crearea oportunităților pentru rute profesionale individualizate, cu mențiunea că ponderea CDL nu poate depăși 25% din totalul orelor de curs alocate clasei/specializării respective.

În cadrul Școlii Profesionale Eurobusiness din Oradea, CDL-ul este realizat pe baza solicitărilor companiilor partenere, pentru a corespunde cerințelor acestora din punct de vedere al pregătirii teoretice și practice a elevilor.

SERVICII DE ORIENTARE ȘI CONSILIERE PENTRU ELEVI

Activitatea de consiliere și orientare școlară are ca suport operațional principiile fundamentale ale educației: relația profesor - elev, echilibrul dintre caracterul formativ și informativ, principiul accesibilității. Consilierul este o persoană cu o pregătire adecvată (licențiat în psihologie, pedagogie, sociologie), care desfășoară în școală activitatea de consiliere și orientare școlară și profesională, sprijinind diriginții, părinții, elevii în această activitate. În România acest termen este sinonim cu acela de psiholog școlar. Studiile de specialitate tratează consilierea și orientarea școlară ca pe o activitate ce intră în sfera:

- serviciilor: consiliere individuală, consiliere de grup, asigurată de psihologi sau pedagogi;
- educației: ora de dirigenție, asigurată de cadrul didactic;
- curriculară: opțional-consiliere și orientare, asigurată de cadrul didactic;
- extra-curriculară: consiliere educațională, asigurată de consilierii educativi, cadrul didactic;
- activității didactice: ora de curs, asigurată de cadrul didactic.

Consilierea și orientarea școlară a elevilor cuprinde trei activități: - consiliere pentru orientare profesională și vocațională (descoperirea înclinațiilor, înzestrărilor native și talentelor); - consiliere de păstrare în sistemul educațional de învățământ a tuturor elevilor la vârsta adolescenței (trezirea motivațiilor și a stimei de sine); - consiliere pentru orientare școlară și profesională în vederea intrării în învățământul superior (luarea unor decizii corecte).

În cadrul instituțiilor de învățământ din cadrul Școlii profesionale Eurobusiness Oradea există un consilier școlar- psiholog, iar acesta intervine ori de câte ori i se cere ajutorul. Una din problemele semnalate de către reprezentanții instituțiilor de învățământ este cea legată de eficiența psihologului școlar, deoarece acesta realizează orientarea și consilierea pentru elevii a 3 instituții de învățământ. Cea mai mare pondere a activității consilierului este reprezentată de consilierea psihologică, deoarece numărul mare de elevi arondați (conform legii, minim 800) nu permite decât punctual activitatea de consiliere profesională. Orientarea profesională devine, în acest context, sarcina diriginților, însă aceștia nu au pregătirea necesară pentru a realiza această activitate la un nivel ridicat de calitate. Anual, elevii sunt evaluați de o firmă specializată în selectarea, recrutarea și selecția profesională a forței de muncă, însă acest demers, deși este finanțat de companiile partener, este considerat insuficient de către instituțiile de învățământ.

“Există consilier școlar, este psiholog. Intervine atunci când i se cere ajutorul, dar trebuie să vă gândiți și la eficiența consilierii în situația în care are 3 școli de care se ocupă. Ar fi nevoie de un consilier în fiecare liceu sau școală” (reprezentant instituție de învățământ)

INFRASTRUCTURA ȘCOLARĂ

Infrastructura de care beneficiază elevii Școlii profesionale Eurobusiness s-a dezvoltat constant în ultimii ani. Astfel, au fost reabilite imobilele Colegiului Tehnic Andrei Șaguna și Colegiului Tehnic Traian Vuia și dotate laboratoarele și atelierelor atât cu ajutorul companiilor partener, cât și prin intermediul fondurilor europene. Colegiul Tehnic Constantin Brâncuși este singura instituție de învățământ care nu a fost reabilitată și redotată cu echipamente dintre cele 3 instituții partener. Dezvoltarea bazei materiale a cuprins reabilitarea clădirilor (atât spațiile de curs, cât și internatul), reamenajarea și dotarea atelierelor, asigurarea consumabilelor pentru activitățile practice. Începând cu anul școlar 2016-2017, Colegiul Tehnic Traian Vuia va prelua CT Andrei Șaguna, instituția astfel creată devenind cel mai mare colegiu tehnic din județul Bihor.

"Baza materială se dezvoltă, după cum vedeți. Acum se lucrează la clădirea aceasta și sper ca în următorii 3 ani să se renoveze și internatul. Atelierele au fost reabilitate și dotate, dar încă sunt neajunsuri" (reprezentant instituție de învățământ)

"Am reușit ca, după 15 ani, să avem atelierele dotate la standarde ridicate, inclusiv cu tehnologii de tip echipamente cu comandă numerică. Astfel, elevul își formează deprinderile pentru echipamente mai mari, mai complexe, dar învață aici baza și învață disciplina muncii, apoi merge la companie. Dar primii pași îi face în atelier" (reprezentant instituție de învățământ)

CONȚINUTUL PROGRAMELOR DE STUDII

Programa de studiu pentru învățământul profesional și tehnic reprezintă una dintre problemele majore ale sistemului de învățământ din România. Cadrele didactice consideră programa ca fiind "depășită", companiile reclamă faptul că "tehnologia evoluează iar programa nu", elevii susțin că este "foarte stufoasă și cuprinde informații perimate". Cercetarea de teren a reliefat aceste poziții față de programa de studiu, alături de o situație paradoxală legată de numărul orelor de practică alocate în funcție de nivel.

Situația paradoxală constă în aceea că nivelul inferior de calificare oferit de instituția de învățământ, și anume nivelul 3-absolvenții de școală profesională- cuprinde 2000 de ore de practică, iar nivelul 4-absolvenții liceului tehnic- 1000 de ore de practică. În această situație, prezentată mai sus, un muncitor calificat (absolvent de școală profesională) efectuează în timpul școlii un număr de ore de practică dublu față de un tehnician (absolvent de liceu tehnic), care îi este, pe piața muncii, superior ierarhic.

PROGRAMA DE STUDIU

Situația reclamată atât de cadrele didactice, cât și de elevi este aceea a obiectelor de studiu denumite "materii de cultură generală"- limba română, matematică, istorie, biologie, geografie. Programa pentru aceste materii este aceeași ca și în cazul liceelor teoretice, deși subiectele la examenul de bacalaureat sunt diferite, în sensul că sunt mai accesibile pentru elevii liceelor tehnice. În această situație, pot fi explicate rezultatele slabe obținute de elevii liceelor tehnice, deoarece elevii acestor instituții de învățământ sunt în mare parte cei care au obținut note foarte mici la evaluarea națională de la sfârșitul clasei a VII-a și care ajung la liceu având serioase lacune în materie de cunoștințe predate în ciclul gimnazial.

"Ideea e că trebuie să vezi realitatea și să te adaptezi. Poate că și noi am vrea să avem copii mai buni, mai sânguincioși. Unii sunt copii care pot fi educați, dar nu pe toți îi poți salva. Ideea e că trebuie să scoți meseriași din ei, și atunci faci meseria cu ei." (reprezentant instituție de învățământ, Oradea)

"Copiii aceștia intră cu nota 1.5 în clasa a IX-a. Pentru noi e o realizare să îl aducem la final la nota 5.5-6 și să știe o meserie....Nu facem critică literară. Aceasta este realitatea care ne diferențiază de liceele teoretice." (reprezentant instituție de învățământ, Oradea)

Programa școlară este considerată foarte încărcată, având în componență informații și standarde care nu se mai folosesc de două decenii, la care se adaugă prezentarea echipamentelor și a procedurilor scoase din producție de la începutul anului 1990. Un alt aspect important este cel legat de practica elevilor și de echipamentele cu care aceștia intră în contact la companie. Elevii studiază după manuale vechi, programa este depășită iar la practică iau contact cu echipamente de ultimă generație, pe care trebuie să specializeze pentru a le putea folosi după absolvire. Problematika echipamentelor de la

companiile în care se efectuează practică versus dotările liceului a fost parțial rezolvată prin dotarea instituțiilor de învățământ cu echipamente noi, o parte din costuri fiind suportate de administrația publică locală, o altă parte din proiectele cu finanțare europeană iar completarea acestor sume și consumabilele au fost oferite de către companiile partenere. De asemenea, acolo unde CDL-ul permite, materia de specialitate este actualizată de către cadrele didactice pentru a evita problemele legate de lipsa de legătură/continuitate între echipamentele prezentate la școală și echipamentele pe care se lucrează fizic la stagiul de practică.

”Am finalizat fișa de descriere a temelor pentru examenul de finalizare a școlii profesionale. Acolo există unități de învățare de la 20 în sus. Metodologiile sunt de 20 de ani, nu sunt actualizate, dar asta nu liceul trebuie să facă, ci Ministerul. Sunt echipamente pe care se face practică de ordinul sutelor de mii de euro, iar noi predăm strungul manual.” (reprezentant instituție de învățământ, Oradea)

MATERIALE DIDACTICE

Manualele pentru materiile generale sunt cele aprobate de Ministerul Educației, neexistând diferențe față de filiera teoretică. În ceea ce privește materiile de profil, aici lucrurile sunt mai complicate. Manualele pentru materiile tehnice lipsesc sau sunt depășite, caietele de practică lipsesc și ele, iar profesorii sunt obligați să utilizeze alte suporturi pentru orele de curs: prezentări PowerPoint, prezentări video, fișe de lucru, schițe tehnice ale echipamentelor și proceselor de producție. Avansul tehnologic, echipamentele folosite de companii, fluxul de producție determină adoptarea unei soluții care prezintă informația în formă aplicată, folosind noțiunile teoretice predate anterior, combinând informațiile teoretice cu demonstrația practică. Astfel, profesorii utilizează în procesul didactic schemele, fișele de lucru cu cote, scale, prezentările video sau Power Point pentru a surprinde aspectele importante ale specializării.

”Nouă nu ni se predă după carte. Aici lucrăm cu schițe, cu desene, se prezintă video multe echipamente ca să înțelegem cum lucrează înainte de a lua contact fizic cu ele” (elev, clasa a X-a, SPE, Oradea)

”La început vedem în poze echipamentele, schematic, apoi învățăm cum se lucrează pe el, ce face. Abia după aceea mergem și lucrăm fizic pe echipament” (elev, clasa a X-a, SPE, Oradea)

CALITATEA CERTIFICĂRII OFERITE DE INSTITUȚIA DE ÎNVĂȚĂMÂNT

Calitatea certificării oferite de instituțiile de învățământ care fac parte din Școala profesională Eurobusiness este considerată a fi una ridicată. Reprezentanții instituțiilor de învățământ și ai companiilor partenere consideră că absolvenții SPE ies pe piața muncii cu un set de competențe bine dezvoltate. Competențele transversale sunt cele asupra cărora există anumite neînțelegeri, în ideea că angajatorii doresc absolvenți care să dețină și competențe ridicate de comunicare și relaționare, sau noțiuni avansate de limbă străină pentru a înțelege instrucțiunile de utilizare a echipamentelor scrise în limba engleză sau germană, iar instituțiile de învățământ susțin că trebuie să învețe elevul o meserie și să se exprime corect, să poată comunica cu cei din jurul lui și să poată executa sarcini specifice la locul de practică și, ulterior, la locul de muncă

”Ce se întâmplă...firmele ar vrea să aibă după 3 ani absolvenți care să știe să facă de toate. Problema e că nu toate firmele sunt dispuse să investească în altă pregătire a proaspeților angajați. Noi îi selectăm, îi pregătim și îi monitorizăm la angajator, să vedem dacă și unde este

nevoie să intervenim pe partea de competențe transversale.” (reprezentant firmă de recrutare resurse umane, Oradea)

”Dacă e bun pe ceea ce face, putem trece cu vederea că nu comunică la anumite standarde, de exemplu. Oricum, aceste curențe le identificăm în perioada de practică și găsim o soluție în acord cu școala” (reprezentant companie din domeniul electric, Oradea)

” Trebuie să știe să vorbească românește și să stăpânească matematica simplă, dar să învețe materiile tehnice. De asemenea, trebuie să învețe echipamentele cu care și pe care lucrează, să îndeplinească sarcinile specifice la locul de practică și la locul de muncă.” (reprezentant instituție de învățământ, Oradea)

INOVAȚIE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL ȘI TEHNIC

Parteneriatul aflat la baza Școlii profesionale Eurobusiness Oradea reprezintă o inovație, în ideea că a reușit să aducă sub aceeași umbrelă administrația publică, mediul de afaceri și sistemul de educație. Inovația adusă sistemului de învățământ profesional și tehnic este aceea a implicării companiilor în activitatea școlii, prin selectarea elevilor pentru practică, prin investiția materială în școală și elev și, mai ales, prin definirea unui profil al absolventului de care fiecare companie are nevoie.

Un alt aspect important este legat de implicarea administrației publice locale, din punct de vedere financiar și administrativ (renovarea internatului, renovarea spațiilor Colegiului Tehnic Traian Vuia, renovarea clădirilor Colegiului Tehnic Andrei Șaguna, eliberarea cu rapiditate a autorizațiilor necesare pentru lucrări sau achiziții), în vederea asigurării condițiilor optime necesare desfășurării procesului didactic.

IMPLEMENTARE PROIECTE/PROGRAME

În cazul celor 3 instituții de învățământ care fac parte din Școala profesională Eurobusiness, se constată o implicare mare în astfel de demersuri, având următoarele repere:

- 2 proiecte finanțate prin POR- reabilitarea și dotarea laboratoarelor și atelierelor de pregătire practică din 2 instituții de învățământ
- Implicare în proiecte ERASMUS- mobilități pentru elevi din Spania
- Parteneri în proiecte COMENIUS- stagii de practică pentru elevi în Portugalia și Cipru
- Proiecte regionale în parteneriat cu colegii tehnice din Ungaria

Acestor inițiative li se adaugă proiectele în care instituțiile de învățământ din cadrul Școlii profesionale Eurobusiness au fost partenere, prin care cadrele didactice au beneficiat de vizite de studiu în Germania, în care au luat contact, la fața locului, cu modelul dual de învățământ și cu tehnologiile folosite în sectoarele tehnice. Este relevant faptul că propunerile de proiecte au fost dezvoltate de cadre didactice din instituțiile de învățământ din cadrul SPE Oradea, doar în cazul proiectelor în parteneriat (școli partenere) propunerea a fost a Inspectoratului Școlar Județean Bihor.

ÎNVĂȚĂMÂNT DUAL

Învățământul dual reprezintă încă un subiect foarte puțin cunoscut în rândul cadrelor didactice și al părinților elevilor. În cadrul cercetării realizate cu reprezentanții instituțiilor de învățământ și ai angajatorilor, se desprind două puncte de vedere: cel al instituțiilor de învățământ, potrivit cărora sistemul dual reprezintă o alternativă la sistemul de învățământ profesional și tehnic, și cel al mediului de afaceri, care consideră învățământul de tip dual ca fiind singura soluție de a dezvolta învățământul

profesional și tehnic și de a realiza pasul de la școala către piața muncii. Fiecare dintre cele două puncte de vedere oferă avantaje și dezavantaje, însă aceste abordări presupun o reformă de sistem. Reforma sistemului presupune actualizarea curriculei și a standardelor, aducerea profesioniștilor la catedră, finanțarea superioară a învățământului profesional și tehnic și implicarea continuă a angajatorilor. Cu toate acestea, lipsa angajatorilor de dimensiuni mari (cu putere financiară) din anumite regiuni constituie un impediment în calea transformării învățământului profesional și tehnic în învățământ de tip dual.

”Sistemul de învățământ dual reprezintă o alternativă la sistemul din prezent, prin perspectiva relației apropiate dintre școală și angajator. Dar dacă angajatorul nu vine cu o acțiune țintită, cu un plan.....ce ar trebui să facă școala?” (reprezentant instituție de învățământ, Oradea)

”Ce să vorbesc despre învățământ dual? Eu vreau ca tu să îmi dai, dar eu ce îți dau? Uitați tâmpenia asta. Atâta vreme cât nu există un parteneriat între școală și angajator, un sistem nu funcționează. E un sistem ciclic, iar rezultatele se văd după 2-3 generații, nu pot să spun acum dacă e bun sau nu” (reprezentant firmă de recrutare, Oradea)

”Contractul de care se vorbește în învățământul dual nu are niște norme metodologice. Iar un elev nu poate fi asimilat unui angajat. Angajatorii ar trebui să fie motivați să ia tineri în practică. Firmele străine cunosc modelul, sunt obișnuite cu el, dar firmele românești nu și nici nu se popularizează modelul acesta. Este o alternativă momentan învățământul dual.” (reprezentant companie industrie, Oradea)

COMPETENȚELE ELEVILOR

Cunoașterea și dobândirea competențelor specifice și a celor transversale de către elevi reprezintă un deziderat al procesului didactic. În opinia reprezentanților instituțiilor de învățământ din cadrul SPE, elevii dețin competențele specifice și cele transversale minime necesare pentru angajare imediat după absolvirea cursurilor. Cauza existenței unui nivel mai scăzut de competențe transversale ține de ”materia brută” avută la dispoziție de instituția de învățământ. În cadrul instituțiilor de învățământ profesional și tehnic sunt repartizați, cu mici excepții, elevii slab pregătiți, cu un nivel redus de cunoștințe, care nu au promovat testarea națională. În aceste condiții, este firesc ca și procesul didactic să fie mai dificil iar implicarea cadrelor didactice să fie mai mare. Cu toate acestea, există și între cadrele didactice opinii diferite legate de competențele transmise elevilor, în sensul că o parte dintre profesorii susțin că școala ar trebui să transmită doar competențele specifice de bază, iar cealaltă parte susține că școala ar trebui să transmită competențele specifice în totalitatea lor. Angajatorii consideră că este important pentru un viitor angajat să dobândească în școală competențele specifice meseriei, deoarece există posibilitatea de a completa sau dezvolta competențele transversale la locul de muncă. Firmele de recrutare pun accentul pe competențele transversale ale absolvenților, deoarece competențele specifice pot fi dezvoltate prin instruirea de la locul de muncă și prin utilizarea de la început a echipamentelor sau utilajelor pe care vor lucra aceștia.

”Deci competențele sunt, chiar dacă acești copii în clasa a IX-a nu știu, unii din ei, nici să țină pixul în mână. Că există situații în care competențele transversale nu sunt foarte bine dezvoltate, sunt de acord, dar fiecare companie dorește altceva și atunci e greu să îndeplinești toate aceste solicitări” (reprezentant instituție de învățământ, Oradea)

”Aici trebuie să dobândească competențele de bază. Noi nu putem forma numai pentru o mașină sau numai pentru o întreprindere. Practic, punem bazele, ABC-ul. Agentul economic ar trebui să specializeze pe mașina respectivă” (reprezentant instituție de învățământ, Oradea)

”Ne interesează foarte mult și trăsăturile personale. Testăm, și mai bine angajăm pe cineva mai puțin pregătit tehnic, dar cu potențial. Skill-urile se pot dezvolta sau completa, dar caracterul....mai puțin” (reprezentant HR agent economic, Oradea)

”Ceea ce contează pentru partea de producție sunt competențele tehnice. Aici, și dacă nu le stăpânește foarte bine, putem interveni. Când ai materialul bun, poți face orice” (reprezentant HR agent economic industrie, Oradea)

RELAȚIA CU ANGAJATORII

La baza Școlii profesionale Eurobusiness se află parteneriatul între mediul de afaceri, administrația publică și instituțiile de învățământ. Cu mici excepții, relația dintre școală și angajatori este una considerată a fi una foarte bună. În această situație, colaborarea este una permanentă, mai ales în ceea ce privește pregătirea elevilor pentru piața muncii. Implicarea companiilor este continuă pe tot parcursul anului școlar, începând de la stabilirea numărului elevilor pe care îi vor finanța, continuând cu participarea la elaborarea CLD și apoi selecția elevilor pentru practică și monitorizarea acestora.

”Eu nu pot să spun că am o relație bună sau proastă. Dacă am plângeri de la angajator sau sesizare de la tutorele de practică, mai schimbăm elevii, îi rotim la acel angajator. Dar probleme nu sunt” (Reprezentant instituție de învățământ, Oradea)

”Ce să vă spun....avem parteneriat cu toate firmele din parcul industrial. Nu putem asigura numărul de absolvenți de care au nevoie. Numai anul acesta avem 4 noi acorduri de practică. Când o firmă mare îți stă la ușă ca să prezinta oferta elevilor și părinților, nu cred că avem o relația proastă” (reprezentant instituție de învățământ, Oradea)

CONTRACTELE DE PRACTICĂ

În principal, companiile în care se efectuează practica activează în industrie, fiind localizate în parcul industrial Euro business Oradea. Dintre companiile care au semnat acordul de parteneriat care stă la baza Școlii profesionale Eurobusiness, și care finanțează (burse pentru elevi, dotare a bazei materiale) instituțiile de învățământ amintim: UAMT, PLASTOR, Emerson, Faist, Celestica, EMSIL, Comau, Comodi, Connect Group. O companie poate susține financiar un număr de elevi, care variază de la 2 până la o clasă de 28, însă există companii care susțin două clase cu specializări diferite.

Contractul se semnează la începutul clasei a IX-a între școală, părinți și agent economic. Acest contract precizează faptul că elevul va primi bursă din partea companiei, care vine în completarea bursei oferite de stat. Condițiile pentru elevi sunt reprezentate de obligativitatea urmării cursurilor și a respectării programului de practică, plus faptul că, după absolvire, se obligă să rămână minim 2 ani la compania care i-a acordat bursă. Compania se obligă să angajeze elevii care au făcut practică, dar nu este obligată să îi angajeze pe toți, ci în funcție de locurile de muncă disponibile la momentul absolvirii cursurilor.

”Contractul nu a fost realizat foarte strict. Elevul se obligă să se angajeze și să rămână 2 ani la agentul economic la care a făcut practica.” (reprezentant instituție de învățământ, Oradea)

TUTORII DE PRACTICĂ

Procesul didactic este strâns legat de partea de practică deoarece noțiunile teoretice și practice predate în școală de cadre didactice sunt reluate în cadrul practicii efectuate la angajator de personalul companiei cu atribuții în partea de formare. Pregătirea acestor tutori de practică este foarte importantă, deoarece aceștia trebuie să transmită cunoștințele privind fluxurile de lucru, modul de funcționare al echipamentelor și utilajelor, disciplina muncii și să monitorizeze aplicarea acestor

cunoștințe. Responsabilitatea tutorilor este foarte mare, în condițiile în care există un acord de practică, există niște bugete alocate pentru formare și sunt remunerați de companie. Alocarea de personal din partea companiilor pentru monitorizarea elevilor și pregătirea acestora reprezintă un efort din partea agentului economic, atât din punct de vedere financiar, cât și din punct de vedere al resursei umane. Comunicarea continuă între profesorul de practică și tutorele din companie stă la baza acestei pregătiri a elevilor, deoarece problemele care apar sunt transmise imediat instituției de învățământ pentru completarea informației care lipsește sau pentru monitorizarea elevului.

"Firmele care se ocupă de elevi fac. Nu te ocupi, nu ai. Am avut și firme bugetare unde elevii au venit să spună că la stat se stă. Am mutat elevii la privați, unde nu s-a stat, pentru că timpul costă" (reprezentant instituție de învățământ, Oradea)

"Companiile au pretenții de la ei pentru că investesc în ei. Acolo se face treabă, motivarea elevilor este alta. Și implicarea angajatorilor este alta, tutorii sunt alții. Elevii sunt testați periodic, participăm la evaluare" (reprezentant instituție de învățământ, Oradea)

"Acești tutori ar trebui să facă un curs de 20-30 de ore ca să cunoască latura aceasta pedagogică. Acest lucru nu există la angajatori, și contează cum transmiți informația unui elev." (reprezentant instituție de învățământ, Oradea)

"Noi nu suntem specialiști pe partea de abilități și testare a lor, dar colaborăm cu firmă specializată. Tutorele de practică este, de multe ori, superiorul direct, mai ales ingineri, dar și maștri. Rolul lor este de a învăța elevii, de a îi familiariza cu echipamentul." (reprezentant HR angajator, Oradea)

INCLUZIUNEA ABSOLVENȚILOR PE PIAȚA MUNCII

Cele 3 instituții de învățământ din cadrul SPE monitorizează ceea ce se întâmplă cu absolvenții, fiecare diriginte având obligația de păstra legătura cu absolventul până la angajarea acestuia, reieșind că aproximativ 70% dintre absolvenți sunt angajați după absolvire în companiile în care au efectuat stagiile de practică.

"25% dintre absolvenți merg la facultate, 25% lucrează în domeniu, 25% excelează în domeniu, dar restul...fie nu profesază în domeniu, fie abandonează. De aceea, concret, 75% dintre absolvenți sunt angajați imediat după absolvire în companiile în care au efectuat practica" (reprezentant instituție de învățământ, Oradea)

Cauzele pentru care procentul de 75% nu este mai mare sunt reprezentate atât de migrația pe orizontală a absolvenților (plecarea la alt angajator pe aceeași poziție, dar cu un salariu mai mare), cât mai ales de migrația externă. Lipsa personalului calificat este o problemă cu care se confruntă toți agenții economici din Oradea și județul Bihor, determinând inclusiv schimbarea politicilor de recrutare și angajare, în acest moment fiind acceptați și cei care au plecat la o altă companie și acum doresc să se întoarcă la fostul angajator, și cei care au părăsit țara pentru a lucra temporar în străinătate în agricultură, sau prin crearea unor poziții în interiorul companiilor care să se plieze pe competențele candidaților care aplică pentru un loc de muncă.

"Ar trebui să știți că ne aflăm la 40 de km de autostrada M5, care face legătura cu vestul. Sunt elevi care își găsesc de lucru în vest și nu îi poți motiva să rămână" (reprezentant agent economic, Oradea)

”Oferta pe piața absolvenților este foarte mică. Nu prea există personal calificat. Sunt foarte puțini, iar cel care îi are îi ține. Noi am schimbat strategia de recrutare, și am introdus un nivel de junior electromecanic, și îi învățăm noi” (reprezentant HR angajator, Oradea)

RESPONSABILITĂȚILE ACTORILOR ÎN FORMAREA ELEVILOR DIN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PROFESIONAL ȘI TEHNIC

Responsabilitatea actorilor în ceea ce privește formarea elevilor din învățământul profesional și tehnic reprezintă un proces de durată, ale cărui rezultate sunt măsurabile nu prin numărul diplomelor acordate, ci prin numărul absolvenților angajați și perioada angajărilor. Principalii responsabili pentru acest demers sunt:

- Instituția de învățământ
- Agentul economic
- Administrația publică
- Elevii

Instituția de învățământ inițiază contactul dintre elev și agentul economic, încă din momentul selectării elevului pentru practică. Rolul școlii este unul important, deoarece ea este primul actor care transmite cunoștințele necesare elevului înainte ca acesta să ia contactul direct cu angajatorul. Principalele deprinderi ale elevului, dezvoltarea competențelor și abilităților, învățarea ABC-ului unei meserii (parte teoretică și parte practică) au loc în instituția de învățământ, în paralel cu predarea cunoștințelor de cultură generală.

Agentul economic reprezintă al doilea actor important, deoarece va prelua în clasa a IX-a un adolescent care nu are o cultură a muncii, nu deține informații detaliate despre ce presupune un loc de muncă, ce înseamnă un utilaj sau o normă, și, pe parcursul perioadelor de practică, va facilita pentru elev atât învățarea unei meserii, cât și aplicarea cunoștințelor teoretice. O altă responsabilitate a angajatorului este aceea de a comunica în permanență atât cu școala, cât și cu elevul, de a se implica în activitatea școlii și de a susține procesul didactic (prin dotarea școlii cu echipamente și consumabile, prin formarea tutorilor de practică din companie, prin susținerea cifrei de școlarizare).

Administrația publică reprezintă, în cazul Școlii profesionale Eurobusiness, liantul dintre sistemul de învățământ și piața muncii. Inițiativa înființării SPE, structura parteneriatului, drepturile și obligațiile semnatarilor protocolului de parteneriat reprezintă acțiuni ale administrației publice realizate pentru a furniza o soluție pentru criza de forță de muncă calificată existentă în municipiul Oradea și în județul Bihor.

Un rol decisiv în alegerea unei instituții de învățământ este deținut de familia elevului, care orientează absolventul de gimnaziu de cele mai multe fără a ține cont de aptitudinile sau înclinațiile copilului către un domeniu sau altul. Consilierea și orientarea școlară ar trebui realizată de personal specializat, începând cu ciclul gimnazial, atât pentru elevi, cât și pentru părinții acestora, în vederea îndrumării către domeniile de activitate în care elevul ar avea cele mai mari șanse de reușită.

”Generația aceasta nu mai poate urmări o schiță, nu poate fi atentă la o explicație de la un capăt la altul. În acest context, consilierea și orientarea școlară realizată de un sociolog sau un psiholog ar fi mult mai utilă pentru îndrumarea elevului, chiar din clasa a VI-a” (reprezentant firmă de recrutare, Oradea)

“Învățământul profesional și tehnic este văzut atât de profesorii din școli, cât și de părinți, ca un eșec al copilului, ca o pedeapsă. Nu conștientizează că la absolvire au o meserie, o calificare, nu sunt muncitori necalificați” (reprezentant instituție de învățământ, Oradea)

“Implicarea administrației publice și a companiilor este decisivă, altfel lucrurile nu merg. Dincolo de exemplul Kronstadt de la Brașov, noi am plecat de la problemele semnalate de mediul de afaceri și am gândit această structură de parteneriat pentru a rezolva situația nevoii de forță de muncă calificată. Deși am început invers, lucrurile funcționează foarte bine” (reprezentant administrație publică, Oradea)

“În forța de muncă trebuie investit, altfel nu rezolvi nimic. Noi avem perioade de adaptare la locul de muncă și de 1 an de zile. Gândiți-vă că la noi se lucrează în echipă, iar o greșală înseamnă o structură mai mare decât clădirea aceasta care trebuie trimisă la topit. Și atunci mai bine ajutăm școala să ne trimită absolvenții calificați” (reprezentant angajator, Oradea)

PERSPECTIVE ASUPRA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PROFESIONAL ȘI TEHNIC

PRINCIPALELE PROBLEME ALE ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PROFESIONAL ȘI TEHNIC DIN ROMÂNIA

Problemele identificate în cadrul cercetării acoperă 3 direcții principale, și anume:

- Resursa umană
- Finanțarea
- Dotarea

Resursa umană din cadrul învățământului profesional și tehnic este în acest moment insuficientă, mai ales în ceea ce privește cadrele didactice care se ocupă de practica elevilor. Reprezentanții instituțiilor de învățământ consideră că, dincolo de lipsa personalului, un rol important este jucat și de pregătirea cadrelor didactice existente, mai ales a celor tineri. Sistemul de învățământ, în general, și cel profesional și tehnic-în special, nu este considerat a fi atractiv mai ales din punct de vedere financiar, cât și al efortului depus. Se constată însă și o alegere mai puțin inspirată a părinților elevilor, și anume aceea a orientării absolvenților ciclului gimnazial către liceele teoretice, deoarece există percepția că se asigură un traseu direct către studiile universitare și un alt debut pe piața muncii.

“Învățământul profesional și tehnic nu este atractiv pentru tinerii absolvenți de studii superioare. De ce ar veni un inginer la catedră, când în producție ar câștiga de trei ori mai mult de la început? Apoi, profesorii din gimnazial orientează elevii către liceele teoretice, iar școala profesională este văzută ca un eșec.” (reprezentant instituție de învățământ, Oradea)

“Tinerii care vin la catedră sunt slab pregătiți, mai ales la materiile tehnice. Pedagogia le lipsește celor care sunt bine pregătiți din punct de vedere profesional. Profesorii suplینitori reprezintă o soluție, dar când vor ieși la pensie va fi o criză din acest punct de vedere” (reprezentant instituție de învățământ, Oradea)

SOLUȚII PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA SISTEMULUI DE ÎNVĂȚĂMÂNT PROFESIONAL ȘI TEHNIC

Soluțiile pentru îmbunătățirea sistemului de învățământ profesional și tehnic care se desprind în urma cercetării sunt următoarele:

- Creșterea finanțării instituțiilor de învățământ
- Investiția în baza materială și în modificarea programei de studiu

- Conștientizarea importanței învățării unei meserii. Consiliere și orientare profesională
- Implicarea administrației publice locale în sprijinirea învățământului profesional și tehnic.

Creșterea finanțării instituțiilor de învățământ constituie primul pas în atragerea personalului bine pregătit și implicit, în creșterea calității actului educațional. O finanțare mai mare oferă posibilitatea instituției de învățământ să asigure formarea personalului propriu, în funcție de necesități, cât și atragerea în sistemul educațional a proaspeților absolvenți de studii superioare. Un alt aspect legat de finanțare semnalat în cadrul interviurilor este acela al modificării finanțării per elev/finanțării per clasă în finanțare per grupă de elevi în învățământul profesional și tehnic. Finanțarea per grupă de elevi ar oferi posibilitatea atât a asigurării unui nivel mai bun de salarizare pentru profesorii de practică, cât și a completării organigramei cu cadre didactice pentru disciplinele tehnice.

”Ne confruntăm în prezent cu o lipsă a cadrelor didactice specializate, mai ales pentru disciplinele tehnice. Salarizarea redusă determină absolvenții de studii superioare să plece în producție. Apoi este problema că absolvenții buni care vin la catedră nu stăpânesc pedagogia, iar acest lucru trebuie îndreptat prin cursuri, specializări” (reprezentant instituție de învățământ, Oradea)

”Trebuie regândit sistemul de acordare a finanțării școlii. Cel mai bine ar fi să se acorde finanțare per grupă de elevi, nu per clasă. Standardul de calificare te obligă să ai un tutore de practică la 14 elevi, iar o clasă are 28. Al doilea tutore lipsește, pentru că bugetul nu permite angajarea lui. În acest mod am putea să completăm organigrama cu maiștri pentru practică, deoarece acum suntem descoperiți” (reprezentant instituție de învățământ, Oradea)

Investiția în baza materială a școlii reprezintă un al doilea pas în ceea ce privește îmbunătățirea învățământului profesional și tehnic. Rolul instituției de învățământ este acela de a furniza absolvenți pregătiți pentru cerințele pieței muncii, atât din punct de vedere teoretic, cât, mai ales, din punct de vedere practic. Absolventul unui liceu tehnologic sau al unei școli profesionale trebuie să cunoască teoretic și să aplice practic informațiile/noțiunile/tehnicile predate în timpul studiilor, iar o bază materială solidă și o pregătire practică de calitate nu pot fi realizate fără echipamentele, utilajele și consumabilele necesare. Programa școlară cuprinde informații despre echipamente care nu se mai folosesc în producție de peste 20 de ani, iar manualele școlare de specialitate sunt considerate a fi depășite din punct de vedere al proceselor folosite și echipamentelor existente în industrie în acest moment. Cadrele didactice intervievate consideră că este necesară o revizuire a materiilor și informațiilor pentru învățământul profesional și tehnic dublată de o uniformizare a manualelor și a numărului de ore alocate pentru fiecare materie de studiu în parte.

”Rolul școlii este acela de forma elevul, de a îl învăța ABC-ul unei meserii în paralel cu dezvoltarea nivelului de cunoștințe. Nu poți să faci practică într-un laborator cu un strung manual din anii 60, iar în fabrică să lucreze pe echipamente cu comandă numerică. Tehnologia se schimbă la 3-4 ani, și nu cere nimeni echipament de ultimă generație-nici nu avem spațiu pentru el, dar e nevoie de investiții. Un micrometru este foarte scump, și este foarte util mai ales în producție. Avem promisiuni de la agenții economici că ne vor dota cu ele, dar deocamdată nu le avem în număr necesar” (reprezentant instituție de învățământ, Oradea)

”În laboratoarele de informatică lucrăm cu Libra, care sunt licențe gratuite. Da, ar fi bine să lucrăm cu CAD, dar acelea sunt licențe plătite și nu ne permitem, deci trebuie să uităm de ele” (reprezentant instituție de învățământ, Oradea)

Generațiile sunt din ce în ce mai reduse după 1989, iar eșantionul de selecție al viitorilor elevi se diminuează anual. Necesitatea consilierii și orientării profesionale a elevilor încă din clasa a VI-a

constituie o soluție pentru alegerea unui traseu de formare a elevilor, o rută care crește șansele de reușită ale elevului și îl îndrumă pe acesta către domeniile în care abilitățile și deprinderile sale sunt dezvoltate și valorificate.

”Toți părinții vor să își vadă copiii la costum și la birou, fără a vedea că nu au competențe, nu au capacitatea de a ajunge acolo. Eu înțeleg că vor binele copilului, dar trebuie să înțeleagă și dâșii că e mai bine să ai o meserie, că nu toți trebuie să termine o facultate. Sunt absolvenți în producție care au facultate și lucrează ca muncitori calificați” (reprezentant instituție de învățământ, Oradea)

”Consilierea și orientarea profesională ar trebui să se facă din clasa a VI-a. În paralel cu consilierea elevilor ar trebui realizată consilierea părinților, astfel încât aceștia să înțeleagă ce oportunități are copilul și ce capacitate are, de ce e bine să învețe o meserie sau de ce e bine să urmeze o facultate teoretică. Educația părinților este esența acestei consilieri” (reprezentant firmă de recrutare, Oradea)

”În momentul de față nici nu se cunosc multe lucruri despre ce înseamnă, la zi, învățământul profesional și tehnic. Există multe persoane, părinți, profesori, care rețin școala profesională cum era acum 30 de ani. Lucrurile s-au schimbat, tehnologia a evoluat. Este nevoie de o implicare a mass media în prezentarea și popularizarea acestui sistem de educație astfel încât publicul larg să vadă că un sculer matrițer de exemplu sau un electrician nu mai sunt plini de ulei sau de praf, astfel încât să vină elevii către acest sistem de învățământ” (reprezentant companie, Oradea)

Implicarea administrației publice locale reprezintă un factor de succes în cazul Școlii profesionale Eurobusiness deoarece ideea de înființare a acestei instituții de învățământ, alegerea partenerilor dintre colegiile tehnice existente în Oradea, contactarea companiilor și negocierea cu acestea au fost realizate de administrație. De asemenea, sprijinul acordat de administrație prin renovarea spațiilor colegiilor tehnice, prin asigurarea cofinanțării proiectelor în care au fost implicate instituțiile de învățământ au constituit adevărate ”mecanisme de salvare” ale bugetelor școlilor, permițând folosirea fondurilor pentru dotări sau pregătirea personalului acestora. Decizia de fuziune a Colegiului Tehnic Andrei Șaguna cu Colegiul Tehnic Traian Vuia și crearea unui Colegiu Tehnic de dimensiuni mari (peste 3000 de elevi) specializat pe calificări din domeniul industrial, având clase cu predare în limba română și în limba maghiară, a fost luată de administrația publică locală pentru a asigura uniformizarea procesului de învățământ și a celui de practică (o companie va încheia un singur acord de practică cu un singur liceu, nu cu două, cum se întâmplă în prezent) și pentru rezolvarea nevoii de forță de muncă calificată în industrie necesară la nivelul municipiului Oradea.

CONCLUZII

PUNCTE TARI

- Implicarea administrației publice locale în crearea parteneriatului;

Rolul decisiv în demersul de înființare a Școlii Profesionale Eurobusiness a fost acela al autorităților publice locale, care au reușit să aducă la aceeași masă a discuțiilor companiile din Oradea aflate în plină expansiune și instituțiile de învățământ, apoi să identifice soluțiile pentru satisfacerea nevoii de forță de muncă calificată și mecanismele prin care tinerii pot să reprezinte o soluție pentru companii. Înțelegerea problemelor companiilor în termeni de resursă umană a constituit punctul de plecare în ceea ce privește decizia înființării SPE, deoarece o școală profesională prezintă următoarele avantaje:

termen mai scurt de formare și calificare comparativ cu un liceu tehnic (3 ani vs. 4 ani), număr dublu de ore de practică (2000 de ore vs. 1000 de ore), modalitatea de alocare a numărului de zile de practică din săptămână (3 zile/săptămână vs. perioadă compactă de practică în ultimele luni înainte de vacanță), posibilitatea oferirii de burse elevilor din partea companiilor partenere. Reabilitarea bazei materiale a SPE Oradea de către administrația publică reprezintă un alt avantaj al implicării acesteia în buna funcționare a școlii.

- Parteneriat între mediul de afaceri, administrație publică locală și instituții de învățământ. Protocolul de parteneriat care stă la baza SPE Oradea presupune implicarea în toate aspectele legate de funcționarea școlii a fiecăruia dintre semnatari: administrația publică reabilitează clădirile și atelierele, companiile selectează elevii pentru practică și dotează atelierele și laboratoarele instituțiilor de învățământ partenere, instituțiile de învățământ pregătesc elevii pentru angajare și cadrele didactice proprii pentru a putea asigura o calitate cât mai ridicată a actului educațional.

- Alegerea specializărilor și a cifrei de școlarizare în funcție de nevoia reală de forță de muncă existentă la nivel local;

Fiecare dintre companiile partenere în cadrul SPE Oradea realizează anual, pe baza analizelor interne, o strategie care cuprinde numărul de locuri de muncă preconizate a fi create în anul următor, realizând și un profil al posturilor respective. În funcție de planificarea aceasta, fiecare companie solicită un anumit număr de locuri pentru elevi și anumite calificări școlii profesionale care, pe baza acestor solicitări de la companii, realizează o planificare a claselor și cifrei de școlarizare pe care le solicită ulterior Inspectoratului școlar județean. Companiile nu numai că solicită un anumit număr de locuri și anumite calificări, ci precizează și câți elevi vor susține în anul școlar următor (în afara celor pe care deja îi susțin, fiind selectați încă din clasa a IX-a pentru stagiile de practică și, implicit, pentru finanțare). Susținerea elevilor de către companii începe în clasa a IX-a și se finalizează la absolvire (clasa a XI-a), cu condiția ca elevul să își respecte obligațiile asumate prin contract (rezultate școlare, prezență, comportament).

- Susținerea instituțiilor de învățământ de către companii;

Dotarea instituțiilor de învățământ cu echipamente și consumabile pentru laboratoare reprezintă o sarcină asumată de către companii. În procesul educațional sunt folosite, în laboratoarele și atelierele școlii, echipamente pe care elevii vor lucra în timpul efectuării practicii, însă ABC-ul este învățat în atelier, sub supravegherea profesorului de specialitate sau a tutorelui/instructorului de practică. Materia primă pentru echipamente este asigurată de către companii, cu scopul de a avea la absolvire elevi care cunosc procedurile de lucru, echipamentele și circuitele de producție, astfel încât după absolvire elevul să poată începe imediat lucrul în companie pe un echipament cu care este obișnuit.

- Pregătirea practică a elevilor în companii pe bază de selecție și șanse ridicate de angajare după absolvire;

Fiecare companie își selectează, încă din clasa a IX-a un număr de elevi pe care îi va susține și care vor efectua practica în cadrul acesteia. Agentul economic are datoria de a propune un set de criterii de departajare a candidaților în funcție de nevoia de forță de muncă identificată în organigrama proprie, și de a participa la procesul de selecție a elevilor în clasa a IX-a. Un punct tare este acela al propunerii de standarde diferite pentru selecție, de orientarea către diferite tipuri de tineri și de alegerea unor indicatori diferiți de către fiecare companie în procesul de selecție a elevilor.

- Model hibrid de organizare, concept de marketing care nu afectează sau limitează activitatea și autonomia instituțiilor de învățământ.

Unul din principalele puncte tari al SPE Oradea este reprezentat de modelul de funcționare, care la bază este un concept de marketing, SPE neavând o formă juridică proprie. Această opțiune permite instituțiilor de învățământ partenere să își păstreze autonomia, calificând numărul de elevi care li se cere pentru disciplinele pentru care au fost solicitate.

PUNCTE SLABE

- Pregătirea pedagogică a cadrelor didactice tinere și rezistența la schimbare;

Primul punct slab este constituit de pregătirea pedagogică insuficientă a cadrelor didactice tinere, situație care îngreunează procesul educațional. Tinerii absolvenți de studii superioare tehnice nu mai sunt tentați să predea, cauza fiind salariile foarte mici și răspunderea foarte mare a cadrelor didactice. Cadrele didactice tinere au nevoie de pregătire pedagogică atât pentru a putea preda, cât mai ales pentru a putea obține rezultate de calitate în procesul educațional.

- Resursă umană insuficientă și slab motivată în cadrul instituțiilor de învățământ.

Cadrele didactice sunt remunerate la un nivel redus, de aceea fluctuația de personal este mare în cadrul SPE. Aceasta se confruntă și cu o serie de alte neajunsuri în lipsa sprijinului angajatorilor: ieșirile din sistemul de învățământ sunt multe și resursa existentă este fie foarte slab pregătită, fie foarte slab motivată să rămână la catedră.

- Dotarea tehnică depășită;

O parte din echipamentele existente în atelierele SPE sunt învechite sau depășite, de exemplu strungul manual, care a fost înlocuit în companii de strungul cu comandă numerică. Prin urmare, este necesar ca aceste echipamente să fie înlocuite, deoarece elevii nu pot dobândi asimila cunoștințele legate de aparaturi și utilaje noi, atâta timp cât practica se desfășoară cu echipamente învechite.

- Lipsa manualelor pentru materiile tehnice;

Standardele vechi și neactualizate constituie o piedică în ceea ce privește sistemul de învățământ profesional și tehnic, acestea generând o serie de disfuncționalități printre care amintim: predarea standardelor vechi și a procedurilor care nu se mai folosesc de la începutul anilor 1990, manuale depășite din punct de vedere al informațiilor cuprinse, schițe ale echipamentelor inexistente în manuale. În aceste condiții cadrele didactice utilizează noi tehnici de predare, printre care: prezentări video ale lecției și echipamentului folosit în producție, utilizarea schițelor și a desenelor tehnice, utilizarea aparatelor manuale de măsurare (șubler, riglă gradată, etc.).

ELEMENTE DE SUCCES

Dintre aspectele care diferențiază liceul/școala profesională, menționăm:

- a) Inițiativa de înființare a școlii profesionale a aparținut administrației publice, care a demonstrat deschidere către problemele mediului de afaceri din zonă.
- b) Forma de organizare: Școala Profesională Eurobusiness este un parteneriat neinstituționalizat între instituțiile de învățământ, companii și autoritățile publice. Conducerea acestei instituții este asigurată de un Consiliu de administrație în care sunt reprezentate instituțiile de învățământ, companiile partenere și administrația publică locală. Este un "concept de marketing" menit să crească atractivitatea școlilor profesionale prin asocierea cu companiile.

Principalele aspecte care asigură succesul Școlii Profesionale Eurobusiness, Oradea, sunt parteneriatul cu companiile, garantarea locului de muncă după absolvirea cursurilor și monitorizarea permanentă a

elevilor. Parteneriatul cu companiile constituie un factor de succes deoarece sunt facilitate atât implicarea agenților economici în ceea ce privește stabilirea cifrelor de școlarizare și a specializărilor, asigurarea dotărilor necesare pentru desfășurarea în bune condiții a procesului de învățământ, cât și implicarea instituțiilor publice, a părinților și a elevilor. Implicarea instituțiilor publice și a elevilor este facilitată prin prisma beneficiilor pe care acest parteneriat le oferă, și anume locul de muncă garantat la absolvirea cursurilor (și, implicit, impozite și taxe plătite de angajator și angajat la nivel local), posibilitatea alegerii unor rute alternative de învățământ pentru absolvenți sau calificarea oferită. Monitorizarea continuă a elevilor, atât la școală, cât și în timpul stagiului de practică la companie și solicitarea intervenției specializate ori de câte ori situația o impune (de exemplu în situațiile de tipul: competențe transversale slab dezvoltate, competențe specifice incomplet asimilate, curențe în comportament, performanță școlară sub medie) reprezintă un element care contribuie la creșterea calității absolvenților și la succesul SPE.

ELEMENTE TRANSFERABILE

- Implicarea administrației publice locale în procesul de constituire sau de sprijinire a școlilor profesionale;
- Promovarea școlii profesionale ca alternativă la sistemul de învățământ tehnic;
- Implicarea angajatorilor/mediului de afaceri în activitatea școlii;
- Dezvoltarea capacității la nivelul instituțiilor de învățământ pentru atragerea fondurilor nerambursabile.